

Identiteitscommissie

2014-2017

Sinds het Schooljaar 2014-2015 is It Iepen Finster een samenwerkingschool. Voorafgaande aan de samenwerking tussen de Christelijke Basisschool 'Rehoboth' en de Openbare Basisschool 'De Bongerd' is startte een werkgroep met ouders en adviseur om na te denken en vorm te geven aan de identiteit van de nieuwe school.

ACHTERGROND KINDEREN BEPAALT IDENTITEIT

De werkgroep die in 2013 en 2014 startte bestond uit 4 ouders van de Openbare school en 4 ouders van de christelijke school plus adviseur. Deze werkgroep heeft gekozen voor een school waarbij de achtergrond van de kinderen centraal zou staan. Dat betekent dat voor de identiteit van de school de identiteit van de kinderen mede het gezicht van de nieuwe school, It Iepen Finster, bepalen.

In de schoolgids van het 'It Iepen Finster' staat het als volgt:

“Voor de school is educatie meer dan het geven van informatie of het trainen van vaardigheden. Wij kiezen voor een pedagogische insteek door ons te richten op humaniteit. Bij ons staat de vraag centraal hoe de school voor onze leerlingen kan bijdragen aan het realiseren van mens-zijn vandaag en voor de toekomst. Wij willen daarbij verantwoordelijkheid dragen voor onze leerlingen.

Een pedagogisch doel

Humaniteit richt zich op het mens-zijn (van onze leerlingen vandaag en voor de toekomst). Dat roept de vraag op wat kenmerkend voor een mens is. Deze vijf basiskenmerken (essentialia) zijn als volgt te benoemen (naar Lea Dasberg): De mens is een talig wezen. Taal is het middel waarmee mensen elkaar bereiken. De diepste opvattingen kunnen onder woorden of in beeld gebracht worden. Taal kan de vorm krijgen van mondelinge of schriftelijke uitdrukkingwijzen (verhalen en vertellingen in soorten). Maar ook beelden kunnen taal zijn (een vignet, een foto, een beeld of schilderij). Ook moderne media kunnen de vorm van taal krijgen (telefoon, internet). Een mens zonder taal is een gemankeerd mens.

De mens heeft een kritisch vermogen. De mens is in staat zichzelf te positioneren in de omringende werkelijkheid, maar valt daarmee niet samen met de werkelijkheid. Hij/zij kan afstand nemen van hedendaagse gebeurtenissen en ontwikkelingen. Vanuit het

kritisch vermogen worden vragen naar het waartoe en het waarom gesteld. De mens wil zijn omgeving veranderen (geneeskunde, biologie, genetica). De natuur zelf wordt onderzocht (natuurkunde, scheikunde) en soms geabstraheerd (wiskunde). De mens weet zich afhankelijk, maar wil ook onafhankelijk zijn ten opzichte van de omringende wereld. Daarbij wordt bedacht dat de mens plaatsgebonden is (aardrijkskunde, het Friese platteland), maar wel in een wereldwijd verband.

De mens heeft een collectief geheugen. De mens heeft niet alleen de eigen herinnering, maar deelt ook in het geheugen van de mensheid. De mens weet zich verbonden met zijn voorouders, maar is ook anders dan zijn verre voorouders. Juist dit 'anders zijn' betekent dat we steeds opnieuw keuzes moeten maken en niet 'op de oude voet door kunnen leven'. Het anders zijn van het verleden verhindert een gemakkelijke annexatie van het verleden. Tegelijkertijd voorkomt die verbondenheid met het verleden, dat de mens 'steeds opnieuw het wiel moet uitvinden'. De mens is dus naast plaatsgebonden ook tijdgebonden.

De mens is creatief. De mens is niet alleen werkmens, maar ook speelmens. Dat spelen kan in de vorm van schilderen, dansen, beeldhouwen, verhalen schrijven, toneelspelen, etc. Vanuit een creatieve drang, eigen aan ieder mens, geeft de mens vorm aan wat op hem afkomt. Daarom en daarmee treedt hij in contact met de medemens en zijn omgeving.

De mens is een moreel wezen. De mens heeft weet van goed en kwaad. Het collectieve geheugen vraagt een (moreel) oordeel uit te spreken over traditie. Dat oordeel is niet statisch, maar beweeglijk (voorbeeld bloedwraak, heksenvervolging, nationalisme). Het moreel oordeel heeft levensbeschouwelijke wortels. Soms verschillen die wortels, maar komen de oordelen overeen. Maar soms ook niet. De mens in zijn moreel oordeel moet leven met het ethisch dilemma; een verschijnsel is zelden goed of slecht. Meestal meer of minder goed, meer of minder slecht. Daartoe moet een mens kiezen, verantwoordelijkheid nemen. Op deze wijze kan vrijheid geschapen worden. Soms wordt een kritische opstelling gevraagd (dwarsligger zijn), soms een accepterende (meeloper zijn).

Deze vijf kenmerken van mens-zijn hebben gevolgen voor het inrichten van het curriculum (lessentabel). Welke vakken er verder gekozen worden, wordt bepaald door onderwijs wet – en regelgeving of misschien door wenselijkheden vanuit de samenleving. Maar een curriculum zonder de vijf elementen van mens-zijn is voor ons geen curriculum in menswording."

DAGELIJKSE OPENING

Iedere schooldag begint met een dagelijkse opening. Vanaf het begin van 'It Iepen Finster' is voor deze dagelijkse opening gekozen voor de methode 'Trefwoord'. Trefwoord kent een

gevarieerd programma aan verhalen en verbeeldingen om met elkaar te spreken over zingelevingsvraagstukken en verdieping. Bronnen die worden gebruikt zijn Bijbelverhalen, Spiegelverhalen, Verhalen met Verdieping of Uitleg van verschillende Religieuze feesten in verschillende godsdiensten. De docenten zijn hier content mee.

In de schoolgids van het Iepen Finster staat het als volgt:

“Trefwoord is een methode voor levensbeschouwelijke vorming in de basisschool en wil kinderen begeleiden en ondersteunen bij het verkennen, bewustmaken en verrijken van hun wereld. Tijdens deze levensoriëntatie komen ze allerlei vragen tegen, zoals: wat is eerlijk, wat heeft zin, waar is mijn overleden opa, wat betekent God voor mensen, waarom heeft niet iedereen genoeg te eten, waarom pesten mensen elkaar, enzovoort. Het zijn levensvragen van alle tijden waarop verhalen uit verschillende tradities (onder andere de joodse en christelijke traditie) in de loop der eeuwen ook een antwoord zochten. Deze en ook eigentijdse bronnen kunnen kinderen inspireren, aan het denken zetten om vervolgens er met elkaar in de klas op te reflecteren. Ze dagen hen uit om zelf keuzes te maken voor hun handelen. Dat geeft hun houvast, vertrouwen en perspectief, op weg naar de toekomst.

Wat is de inhoud?

Trefwoord werkt aan de hand van pedagogisch verantwoorde thema's, die hun oorsprong vinden in een serie samenhangende Bijbelverhalen. Ze zijn voor ieder kind herkenbaar in zijn eigen werkelijkheid. De thema's worden van verschillende kanten belicht, zodat allerlei ervaringen uit de wereld van kinderen een plek kunnen krijgen. Daardoor ontstaat er volop ruimte voor het oproepen van vragen en dilemma's, reflecteren op het eigen handelen en het ontwikkelen van het kritisch vermogen. De ervaringen van kinderen krijgen betekenis.

Trefwoord kent een eigen thematisch driejarenrooster dat cyclisch van opbouw is. De meest geschikte Bijbelverhalen zijn over deze drie jaren verdeeld, onderscheiden in onder-, midden- en bovenbouw. Na afloop van de éne cyclus worden de verhalen in een nieuwe cyclus aangeboden bij een andere thematiek. Op deze manier ontdekken kinderen dat Bijbelverhalen ook verschillend geïnterpreteerd kunnen worden.

Hoe brengen we die in de klas?

De inhoud van de driewekelijkse thema's wordt voornamelijk via het digitale schoolbord aangeboden. Het thema door een poster, de dagelijkse accenten door kalenderplaten. Deze beelden zijn het vertrekpunt voor het verkennen van een aspect van het thema. Dit dagelijks ritueel begint dus met een tekening, foto of rebus, dat bijvoorbeeld aanzet tot een gesprek of vragen oproept.

De verdiepende stof staat in de papieren handleiding voor de leerkracht en komt uit verschillende bronnen (Bijbel, sprookjes, fabels) maar ook uit eigen bronnen, zoals liedjes, gedichten, ervaringsverhalen. En daarbij worden gevarieerde, ook coöperatieve, werkvormen gebruikt (kringactiviteiten, interviews, zoekopdrachten, enzovoort). In een film interviewen we kinderen over een thema. En met een 'reportage op locatie' (exclusief voor Trefwoord gemaakt) betrekken we ook de wereld

buiten de school erbij. Naast de liedjes zijn er ook andere geluidsfragmenten waarmee kinderen actief aan de slag kunnen gaan.”

VIEREN DOOR HET JAAR

Tijdens het schooljaar worden er met de kinderen verschillende vieringen gevierd, zoals de:

- Kerstviering
- Paasviering
- Pinksterviering

Paasviering & Pinksterviering

De Paas- en Pinksterviering zijn afwisselend het ene jaar met alle kinderen en het andere jaar in de eigen groep.

Kerstviering

De Kerstviering heeft een speciaal karakter. Sinds de opening van It Iepen Finster zijn er drie Kerstvieringen geweest.

- 1) In 2014 is de Kerstviering van ‘Trefwoord’ gebruikt. Alle ouders waren uitgenodigd om in de hal van de school een bijzondere kerstmusical mee te maken, uitgevoerd door de kinderen van de school. Tijdens deze viering was een mooie wisselwerking tussen het Kerstverhaal als spiegelverhaal afgewisseld met traditionele christelijke Kerstliederen.
- 2) In 2015 vond de Kerstviering plaats in het Dorpshuis. De kinderen van alle groepen voerden een prachtige Kerstmusical op waarin de betekenis van het Kerstverhaal duidelijk werd gemaakt. In het Dorpshuis was meer ruimte voor het uitnodigen van familie, burens en het dorp.
- 3) In 2016 bestond de Kerstviering uit een gezellig Kerstdiner in de grote hal van de school. Tijdens dit Kerstdiner mochten de kinderen in galakleding naar school. Ouders namen niet deel aan het diner, maar waren wel gevraagd om een gerecht van het diner mee naar school te nemen. Groep 1 en 2 brachten het kaarsenlied ten gehore. Groep 7 & 8 hielpen in de bediening. Ook de andere groepen hadden zo hun taak en/of verhaal. Het traditionele Kerstverhaal over Jozef, Maria en de geboorte van Jezus Christus klonk. Het Kerstdiner werd afgesloten op het schoolplein rondom brandende vuurkorven waar kinderen, ouders en leerkrachten traditionele kerstliederen zongen, christelijke en seculiere.

Viertafel

Waar wel over nagedacht is, maar verder geen vervolg heeft gekregen is een zgn. viertafel. Dit wordt in principe niet gemist.

ONTWIKKELINGSGELD

Ieder jaar is er een speciaal doel voor het 'ontwikkingsgeld'. Dit geld wordt gedurende het gehele schooljaar gespaard. Met name op maandagochtend worden kinderen uitgenodigd hun bijdrage in de spaarpot te doneren. Sommige kinderen nemen iedere maandag wat mee, anderen om de zoveel weken (of niet). In ieder geval is er één schoolactie per jaar waarbij het doel voor het ontwikkelingsgeld onder de aandacht wordt gebracht bij de kinderen en hun ouders/verzorgers. In praktijk levert deze grote schoolactie het meeste geld op voor de bijdrage aan het doel.

Voor de volgende doelen is de afgelopen jaren geld opgehaald:

2014-2015: 'Geef niet op', een doel om ongeneeslijke ziekten in de vorm van kanker onder de aandacht te brengen.

2015-2016: 'Waterproject', verbonden aan de Koningsspelen van 2016.

Doel 2016-2017: 'ZOA', waarbij aandacht voor mensen op de vlucht is gevraagd.

In de voorjaars- of zomervergadering besluit de Identiteitscommissie over het doel van een volgend schooljaar. Het doel voor het Schooljaar van 2017-2018 moet nog worden gekozen.

CONCLUSIE

Na drie schooljaren kan geconcludeerd worden dat de gekozen insteek van:

1. Het belang van de identiteit van het kind
2. De methode 'Trefwoord' voor de verdieping van de openingen
3. De verschillende vieringen en met name de Kerstviering
4. Een doel voor het Ontwikkingsgeld

als goed en waardevol wordt ervaren.

Wens

De wens bestaat dat It Iepen Finster met de basis van deze drie jaar verder kan op de ingeslagen weg.

*Identiteitscommissie It Iepen Finster
Juni 2017*